

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2020/0289

Saken gjelder Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 18. november 2019 fra Kompetansesenter for Brukererfaring og Tjenesteutvikling KBT på Stiftelsestilsynets vedtak av 7. november 2019. I vedtaket avsto Stiftelsestilsynet stiftelsens søknad av 15. mai 2019 om endring av vedtektene § 5 niende avsnitt om valgkomiteens sammensetning og retting av angivelsen av hvem som er stiftelsens opprettere i Stiftelsesregisteret.

Spørsmålet i klagesaken er om angivelsen av opprettere i Stiftelsesregisteret er en feil som skal rettes og hvorvidt vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av blant annet stiftelsesloven.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er fremsatt i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok nemndas leder Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsen Kompetansesenter for Brukererfaring og Tjenesteutvikling - KBT, org. nr. 998 336 759, ble opprettet i stiftelsesmøte 26. november 2011 og ble registrert i Stiftelsesregisteret 12. juni 2012. I søknad av 15. mai 2019 søkte stiftelsen om endring av vedtektene §§ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13. De to sentrale endringene i søknaden var endring av formålsbestemmelsen i § 2, og en endring av vedtektene § 5 om valgkomiteens sammensetning. Denne klagesaken gjelder avslaget på søknaden om endring av vedtektene § 5.

Endring av formålsparagrafen gjelder en tilføyelse til formålsbestemmelsen i vedtektene § 2 om at stiftelsen skal tilby fagskoleutdanning. Stiftelsestilsynet godkjente ved vedtak 28. april 2020 denne delen av søknaden. Dette vedtaket er påklaget av Mental Helse Trøndelag. Stiftelsesklagenemnda behandler denne klagen som egen sak.

Gjeldende vedtekter § 5 lyder slik:

« § 5 *Stiftelsens organer*

Stiftelsens organer er styret og valgkomite.

Styret er stiftelsens høyeste organ og skal bestå av minimum 5 og maksimum 10 medlemmer. Vara velges ved behov.

Medlemmene velges av valgkomiteen, for en periode på 4 år om gangen.

Styrets leder og nestleder velges for 4 år om gangen.

Styrets sammensetning er ved oppstart;

Styret kan selv utvide eller redusere styret i antall, dog slik at styremedlemmer som har erfaring som bruker fra brukerorganisasjoner alltid utgjør minst halvparten av styrets sammensetning. Styret og valgkomiteen skal søke å rekruttere styremedlemmer fra samarbeidspartnere, brukerorganisasjoner eller andre ressurspersoner som bidrar til å styrke kompetansen og erfaringsbakgrunnen til stiftelsen.

Styret kan opprette rådgivende utvalg og brukerutvalg. Jfr. lovens § 36.

Styret er beslutningsdyktig når minst 1/2 parten av medlemmene møter hvor saker krever simpelt flertall ved vedtektsendringer kreves 2/3 flertall av hele styret. Vedtak fattes med simpelt flertall. Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme og i leders fravær har nestleder dobbeltstemme.

Valgkomiteen (samt vara) velges av styret for 4 år. Komiteen skal velge styremedlemmer samt vara for hvert styremedlem. Medlemmer av valgkomiteen skal være fra MH(1), fra andre brukerorganisasjonene forøvrig (1) og medlem med bakgrunn fra Helseforetakene/Høgskolene i MidtNorge/NTNU (1).

Komiteen skal fastsette godtgjørelse til styremedlemmene samt vara.»

I søknaden søkes det om endring av § 5 niende avsnitt slik at avsnittet vil lyde slik:

«Valgkomiteen (samt vara) velges av styret for 4 år. Komiteen skal velge styremedlemmer samt vara for hvert styremedlem. To medlemmer av valgkomiteen skal ha erfaring fra brukerorganisasjonene innen psykisk helse- og rusfeltet, og et av medlemmene skal ha bakgrunn fra Helseforetakene/NTNU/Nord Universitet.»

Stiftelsestilsynet har også vurdert hvem som er oppretter av stiftelsen. Tilsynet mente det var nødvendig for behandlingen av søknaden å avgjøre om de som var tilstede på stiftelsesmøtet og skrev under stiftelsesdokumentet gjorde dette som privatpersoner eller på vegne av juridiske personer. I Stiftelsesregisteret er i dag de privatpersonene som har underskrevet stiftelsesdokumentet oppført som opprettere av stiftelsen.

Før Stiftelsestilsynet tok stilling til søknaden ble det innhentet uttalelser fra stiftelsens styre og de organisasjonene som er oppført i stiftelsesdokumentet i tilknytning til de personene som var til stede på stiftelsesmøtet der stiftelsesdokumentet ble opprettet. Samtlige av organisasjonene motsatte seg endring av vedtektene § 5 og mente at det var organisasjonene som var til stede på stiftelsesmøtet som er oppretterne. To av privatpersonene mente de møtte som privatpersoner og ikke på vegne av organisasjonene.

Stiftelsestilsynet avsto søknaden om endring av vedtektene § 5 i vedtak av 7. november 2019. Det ble samtidig truffet vedtak om retting av Stiftelsesregisteret slik at de enkeltpersonene som var registrert som opprettere ble slettet fra registeret og Mental Helse Nord-Trøndelag, Mental Helse Sør-Trøndelag, Mental Helse Møre og Romsdal, Mental Helse Ungdom og Stiftelsen KIM ble registrert som opprettere i Stiftelsesregisteret, jf. henvisningen til foretaksregisterloven § 7-1 (retting av feil) i stiftelsesloven § 8 siste ledd.

Stiftelsen påklaget vedtaket 18. november 2019 og leverte utfyllende klage 5. desember 2019. Stiftelsestilsynet har innhentet uttalelse fra privatpersonene som var på stiftelsesmøtet. Klager har kommentert disse uttalelsene og klagen for øvrig i brev datert 2. februar 2020.

Saken ble av Stiftelsestilsynet sendt til Stiftelsesklagenemnda ved brev av 31. mars 2020.

Stiftelsesklagenemnda har bedt Stiftelsestilsynet om å oversende klagen av 2. februar 2020 til organisasjonene og de privatpersoner som var tilstede på stiftelsesmøtet. Dette ble gjort av Stiftelsestilsynet 5. juni 2020. Frist for uttale ble satt til 12. juni 2020. Mental Helse Møre og Romsdal har inngitt merknad innen Stiftelsesklagenemndas behandling av saken.

Nemndsmøte i saken ble holdt som telefonkonferanse 7. juli 2020.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 7. november 2019 lyder:

1. *Vi avslår søknaden om endring av vedtektene fra Kompetansesenter for brukererfaring og tjenesteutvikling KBT, org.nr. 998 336 759.»*
2. *Vi registrerer som riktige opprettere i Stiftelsesregisteret; Mental Helse Nord-Trøndelag, Mental Helse Sør Trøndelag, Mental Helse Møre og Romsdal, Mental Helse Ungdom og Stiftelsen KIM-senteret»*

Stiftelsestilsynet vurderer innledningsvis hvem som er oppretter av stiftelsen. Stiftelsestilsynet tar utgangspunkt i stiftelsesdokumentet fra 2012, den dokumentasjon som er lagt ved søknaden ved nyregistrering i 2012 og uttalelser fra organisasjoner og personer som var tilstede på stiftelsesmøtet. Stiftelsestilsynet kom fram til at innføring i Stiftelsesregisteret er uriktig og at oppretterne er de juridiske personene som er angitt i stiftelsesdokumentet som tilstedeværende på stiftelsesmøtet. I sin vurdering nevner tilsynet at ingen av privatpersonene som deltok på stiftelsesmøtet har bidratt med egne midler ettersom stiftelsens grunnkapital stammer fra driftstilskudd fra Helseforetak Midt-Norge. Stiftelsestilsynet har også vektlagt at organisasjonene som var til stede/representert på stiftelsesmøtet er enig i at det var organisasjonene og ikke privatpersonene som opprettet stiftelsen.

Stiftelsestilsynet går så over til å vurdere hvorvidt endring av vedtektene § 5 oppfyller vilkårene i stiftelsesloven § 46.

Stiftelsestilsynet mener at de foreslåtte endringene av vedtektene § 5 gjelder vedtektsbestemmelser som det ved opprettelsen av stiftelsen ble lagt vesentlig vekt på. Dette betyr at vedtektsendringene omfattes av de strenge vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd a – d.

I den konkrete vurderingen legger Stiftelsestilsynet til grunn at bestemmelser som gir oppretter eller andre en rett eller myndighet i vedtektene er bestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen er lagt vesentlig vekt på.

Stiftelsestilsynets avslag er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Stiftelsestilsynet har i sitt vedtak ikke gått nærmere inn på de øvrige vedtektsendringene det er søkt om og som er av mer administrativ karakter. Klagesaken gjelder da heller ikke disse.

4 Klagers anførsler

I klage av 18. november 2019 opplyser klager at vedtaket påklages i sin helhet og at en vil komme tilbake med utfyllende klagegrunner. I brev av 5. desember 2019 viser klager til søknad og etterfølgende korrespondanse med Stiftelsestilsynet. I brev av 2. februar 2020 fremsetter klager merknader til oppretters kommentarer og fremsetter ytterligere klagegrunner.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Spørsmålet om hvem som er oppretter av stiftelsen
- Bakgrunnen for opprettelse av stiftelsen var et prosjekt som ble etablert i 2006 som et samarbeidsprosjekt mellom flere brukerorganisasjoner og offentlige utdanningsinstitusjoner. Prosjektet var administrativt lagt til Mental Helse Sør-Trøndelag. I forbindelse med prosjektet ble det opprettet et eget prosjektstyre. Dette prosjektstyret hadde ikke fullmakt til å opptre på vegne av Mental Helse Sør-Trøndelag. Beslutningene som ble tatt var utelukkende knyttet opp mot prosjektet. Ved gjennomføring av prosjektet så prosjektstyret et behov for en uavhengig organisering. Det var på denne bakgrunn enkeltpersoner som var tilknyttet de ulike organisasjonene ble invitert med for å etablere stiftelsen. Prosjektstyret ønsket at brukerorganisasjonene aktivt ville støtte etablering av stiftelsen, men dette lyktes ikke prosjektstyret med.
- Etablering av stiftelsen var også begrunnet med at Mental Helse til tider var preget av konflikter som kunne lamme aktiviteten i stiftelsen.
- Det var viktig for prosjektstyret at stiftelsens overskudd skulle bevares til formålet. Prosjektstyret vektla å opptre uavhengig av de enkelte organisasjonene da de ønsket å gjennomføre brukerstyrte evalueringer basert på fakta fra informanter og ikke politisk korrekte synspunkter fra brukerorganisasjoner.
- I programmet til stiftelsesmøte 26. november 2011 er det prosjektstyret som innkaller til strategisamling og de som møtte var fra brukerorganisasjoner og undervisningsmiljø som NTNU og HIST med flere. Stiftelsesprotokollen anså prosjektstyret og daglig ledelse som et kommunikasjonsmiddel hvor man ønsket å vise at personene som var tilstede kom fra ulike miljø. Det var derfor de ulike miljøene ble nevnt i protokollen.
- Ingen av organisasjonene har fattet vedtak om opprettelse av stiftelsen. Beslutningen lå hos den enkelte privatperson som var til stede. Dette fremgår også av uttalelsen fra Dagfinn Bjørgan som var styreleder i Mental Helse Sør-Trøndelag fra 2010-2012.
- Stiftelsestilsynet har lagt avgjørende vekt på uttalelser fra personer som ikke var tilstede på stiftelsesmøtet, dette er åpenbart ikke riktig. Det er også grunn til å påpeke at uttalelsene fra organisasjonene kommer fra personer som ikke var tilstede på stiftelsesmøtet.

På bakgrunn av det ovennevnte er oppretter av stiftelsen de privatpersoner som er riktig innført i Stiftelsesregisteret i dag.

- Endring av vedtektenes § 5

- Foreslått endring i sammensetning av valgkomiteen er begrunnet med at det er mange brukerorganisasjoner som arbeider i feltet og stiftelsens uavhengighet til enkeltorganisasjoner er viktig for troverdighet og for å være en nøytral aktør innen evaluering og dokumentasjonsprosjekter. På denne bakgrunn ønsker stiftelsen å gjøre valgkomiteen mer nøytral til spesifikke organisasjoner, men likevel vise tilknytning til feltet.
- Endringen gjelder en administrativ bestemmelse og Mental Helse er ikke oppretter av stiftelsen. Dagens vedtektsbestemmelse er både uhensiktsmessig og uheldig, og det legges til grunn at bestemmelsen kan endres etter stiftelsesloven § 46 annet ledd.
- Subsidiært endringsforslag § 5
- Dersom omsøkt endring av § 5 ikke når frem fremmer stiftelsen følgende subsidiære endringsforslag:

«Valgkomiteen (samt vara) velges av styret for 4 år. Komiteen skal velge styremedlemmer samt vara for hvert styremedlem. Et av medlemmene av valgkomiteen skal ha bakgrunn fra Mental Helse, tre medlemmer skal ha bakgrunn fra de øvrige brukerorganisasjonene innen psykisk helse- og rusfeltet, og et av medlemmene skal ha bakgrunn fra Helseforetakene/NTNU/Nord Universitet.»
- Endringsforslaget innebærer at Mental Helse opprettholder sin plass i valgkomiteen og er en administrativ bestemmelse som kan endres i medhold av stiftelsesloven § 46 annet ledd.

Klager bemerker også at Stiftelsestilsynet gjennomgående har lagt til grunn uttalelser fra personer som ikke var tilstede på stiftelsesmøtet, mens deltakerne fra møtet i begrenset grad har blitt hørt. Uttalelsene fra Mental Helse og KIM-senteret kommer fra personer som er i konflikt med stiftelsens ledelse, uttalelsene antas å være mer motivert av konflikten enn det beste for stiftelsens formål.

5 Uttalelse fra Mental Helse Møre og Romsdal

Mental Helse Møre og Romsdal bemerker at KBT ble etablert ut fra et samarbeid mellom Mental Helse i Region Midt-Norge som bestod av Mental Helse Nord- og Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Slik vedtektene § 5 lyder i dag ivaretar bestemmelsen det historiske ved opprettelsen. Det er viktig at Mental Helse som største bruker- og pårørendeorganisasjon i landet har en plass i styret og blant valgkomiteens medlemmer.

Det er fremlagt dokumentasjon som viser at Mental helse Møre og Romsdal har imøtekommet anmodningen til KBT om å oppnevne et medlem og et varamedlem til stiftelsesstyret i 2010.

6 Stiftelsestilsynets innstilling i klagesaken

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. I avslagsvedtaket ga tilsynet veiledning knyttet til endring av vedtektene § 2. I sin innstilling skriver tilsynet at endring av § 2 er behandlet i en egen søknad. I henhold til data fra Stiftelsesregisteret er vedtektene endret 28. april 2020, gjeldende vedtekter § 2 er i tråd med klagers søknad.

Ved brev av 31. mars 2020 har Stiftelsestilsynet oversendt klagen til Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse.

7 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Saken gjelder søknad om endring av stiftelsens vedtekter og spørsmål om retting av hvem som i Stiftelsesregisteret er registrert som oppretter av stiftelsen. Stiftelsesklagenemnda tar først opp spørsmålet om retting av hvem som er registrert som oppretter i Stiftelsesregisteret.

«Oppretteren» av en stiftelse er den som avgir den rettslige disposisjonen som oppretter en stiftelse. Etter stiftelsesloven § 9 skal oppretteren utarbeide et stiftelsesdokument som skal dateres og underskrives av oppretteren. Etter stiftelsesloven § 11 første ledd skal stiftelsen meldes til Stiftelsestilsynet. Meldingen skal inneholde opplysning om blant annet hvem som er oppretter. Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at denne framgangsmåten ble fulgt da Kompetansesenteret for Brukererfaring og Tjenesteutvikling – KBT ble opprettet og registrert i Stiftelsesregisteret i 2012.

Spørsmålet i saken er om de fysiske personene som har underskrevet stiftelsesdokumentet opptrådte på egne vegne eller som representant for de organisasjonene de hadde tilknytning til. Stiftelsestilsynet mener at de opptrådte som representant slik at det er uriktig når de fysiske personene, og ikke organisasjonene, ble registrert som opprettere. Stiftelsestilsynet mener dette er en feilregistrering som skal rettes, jf. henvisningen til foretaksloven § 7-1 (retting av feil) i stiftelsesloven § 8 sjette ledd.

Opplysningen i Stiftelsesregisteret om hvem som var oppretter har i hovedsak bare historisk interesse. Oppretteren har som sådan ingen myndighet i den stiftelsen han eller hun i sin tid opprettet og har som sådan heller ingen økonomiske rettigheter eller forvaltningsrettigheter i stiftelsen. Når MH (Mental Helse) etter vedtektene § 5 niende avsnitt er gitt rett til å ha et medlem av valgkomiteen har dette ikke noen nødvendig sammenheng med om MH er oppretter eller ikke. MH kan gis slik rettighet uavhengig av om organisasjonen er oppretter av stiftelsen. Dette kommer nemnda tilbake til.

Spørsmålet er så om det i saken her er gjort en feilregistrering som skal rettes etter stiftelsesloven § 8 siste ledd, jf. foretaksregisterloven § 7-1. Stiftelsesklagenemnda mener at Stiftelsestilsynet som et utgangspunkt bør ha ganske klare holdepunkter for at foreligger en feilregistrering før det foretas retting av en registrert opplysning. Dette gjelder ikke minst i et tilfelle som dette der registreringen ble foretatt for omtrent åtte år siden, og ingen tidligere har tatt opp spørsmålet.

Stiftelsen selv mener at de fysiske personene som har underskrevet stiftelsesdokumentet opptrådte som opprettere i eget navn, og at de registrerte opplysningene om hvem som er opprettere derfor er riktige. Underskriftene i seg selv tilsier ikke annet enn at de som har underskrevet stiftelsesdokumentet har gjort dette på egne vegne. Det er i tilknytning til underskriftene ikke angitt noe fullmakts- eller annet representasjonsforhold. I oversikten over de tilstedeværende på første side i stiftelsesdokumentet er organisasjonstilhørigheten opplyst, men dette tilsier ikke nødvendigvis at de fremmøtte møtte som rettslig representant for organisasjonene og underskrev stiftelsesdokumentet på deres vegne. Poenget kan vel så gjerne ha vært å vise organisasjonstilhørigheten uten at det dermed er sagt at de fremmøtte var organisasjonenes rettslige representanter med myndighet til å opptre på deres vegne som opprettere.

Det er for Stiftelsesklagenemnda ikke fremlagt noen nærmere dokumentasjon som viser noe fullmakts- eller annet representasjonsforhold. Det er heller ikke opplysninger som tilsier at det vedtatte stiftelsesdokumentet har vært behandlet internt i organisasjonene før det ble underskrevet. Dette hadde vært naturlig om det var slik at de som undertegnet

stiftelsesdokumentet opptrådte på vegne av organisasjonene og dermed forpliktet organisasjonene ved sin underskrift.

Organisasjonene mener at de fremmøtte var representanter, mens det klare flertallet av de som var til stede selv mener de opptrådte på egne vegne.

Stiftelsesklagenemnda kan etter dette ikke se at det er klare nok holdepunkter til å fastslå at de som har underskrevet stiftelsesdokumentet ikke gjorde dette på egne vegne, men som representant for den organisasjonen de hadde tilknytning til. Nemnda mener derfor at det ikke er grunnlag for å rette de registrerte opplysningene om hvem som er opprettere av stiftelsen. Stiftelsestilsynets vedtak om retting av opplysningen i Stiftelsesregisteret om hvem som er stiftelsens opprettere må derfor oppheves.

Stiftelsesklagenemnda går så over til søknaden om endring av vedtektene § 5 niende avsnitt andre setning om sammensetningen av valgkomiteen. Ved den foreslåtte endringen mister MH sin fast plass i valgkomiteen. I stedet foreslås en bestemmelse som fastsetter at «to av valgkomiteens medlemmer skal ha bakgrunn fra brukerorganisasjonene innen psykisk helse – og rusfeltet.»

Endring av stiftelsens vedtekter er en omdanning av stiftelsen. Derfor gjelder reglene i stiftelsesloven kapittel 6 om omdanning. Spørsmålet i saken er om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt.

Stiftelsesloven § 46 første ledd stiller strenge krav for endring av stiftelsens formål og andre bestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på. Andre vedtektsendringer kan etter stiftelsesloven § 46 andre ledd endres når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig. Bestemmelser som omfattes av andre ledd blir ofte betegnet som «administrative bestemmelser», se for eksempel G. Woxholth: Stiftelser etter stiftelsesloven 2001 (2001) side 488. Bakgrunnen for at det gjelder strengere krav til endring av en stiftelses formål og andre bestemmelser som det antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på er hensynet til å respektere oppretterens vilje. Dette er et grunnleggende hensyn i stiftelsesretten, men som ikke gjør seg gjeldende med samme styrke for vedtektsendringer som omfattes av loven § 46 andre ledd, se bl. a. NOU 2016: 21 Stiftelsesloven side 75.

Spørsmålet blir så om det er første eller andre ledd i stiftelsesloven § 46 som gjelder for den foreslåtte endringen av vedtektene § 5. Endringen gjelder ikke stiftelsens formål. Spørsmålet blir dermed om forslaget likevel gjelder endring av en bestemmelse som det må antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på.

Stiftelsestilsynet mener at det er de strenge vilkårene i § 46 første som gjelder for søknad om endring i vedtektene § 5.

Stiftelsesklagenemnda viser til at regler om styrefunksjoner og sammensetning av styret ofte er nevnt som typetilfeller på administrative bestemmelser som kan endres etter en hensiktsmessighetsvurdering etter stiftelsesloven § 46 andre ledd. Dette fremgår av forarbeidene til den første stiftelsesloven av 1980, se NOU 1975: 63 Stiftelser og omdanning punkt 5.5.3 og forarbeidene til den någjeldende stiftelsesloven, se NOU 1998: 7 Om stiftelser side 77 første spalte, der fremgangsmåten ved styrevalg blir nevnt som et eksempel på administrative bestemmelser. Tilsvarende må gjelde vedtektsbestemmelser om andre organer enn styret, så som valgkomiteen i stiftelser som har slikt organ.

Spørsmålet er så om det i saken her er særlige holdepunkter for å fravike utgangspunktet i avsnittet over slik at den foreslåtte vedtektsendringen omfattes av vilkårene for omdanning i loven § 46 første ledd. Etter Stiftelsesklagenemndas syn er det grunn til å anta at når oppretterne valgte å gi MH en særlig rett til å ha et medlem av valgkomiteen er dette en gjennomtenkt ordning som det må ha blitt lagt særlig vekt på. Ellers var det liten grunn til å gi organisasjonen denne særlige retten ved siden av det medlemmet av valgkomiteen som skal være fra de andre brukerorganisasjonene. Bakgrunnen må ha vært MHs sentrale rolle som brukerorganisasjon og at det dermed må ha vært et ønske ved opprettelsen av stiftelsen om å sikre spesielt denne organisasjonen en mulighet til å påvirke styresammensetningen gjennom et medlem av valgkomiteen. Stiftelesklagenemnda mener derfor at den foreslåtte endringen av vedtektene § 5 niende avsnitt andre setning gjelder en bestemmelse som det ved opprettelsen av stiftelsen ble lagt særlig vekt på. Dermed er det de strenge vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd som gjelder. Dette standpunktet understøttes av G. Woxholth: Stiftelser etter stiftelsesloven 2001 (2001) side 492 der det om vedtektsbestemmelser som omfattes av loven § 46 første ledd heter:

«I NOU 1975: 63 nevnes som eksempel at personer eller organisasjoner som har stått oppretteren særlig nær er gitt rett til å oppnevne styremedlemmer....»

Spørsmålet er så om et av vilkårene for omdanning i loven § 46 første ledd er oppfylt. Bestemmelsen lyder:

«Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen

- a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,*
- b) er åpenbart unyttig,*
- c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller*
- d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»*

I klagen gjøres det gjeldende at det er mange brukerorganisasjoner som arbeider i feltet og stiftelsens uavhengighet til enkeltorganisasjoner er viktig for troverdighet og for å være en nøytral aktør innen evaluering og dokumentasjonsprosjekter. Utover dette foretar ikke klageren noen nærmere vurderingen av forholdet til vilkårene i § 46 første ledd.

Stiftelsesklagenemnda kan ikke se at denne begrunnelsen fyller noen av de strenge omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd. Det at stiftelsen av de grunner som er nevnt ser det som ønskelig å endre vedtektsbestemmelsen om valgkomiteens sammensetning er ikke tilstrekkelig til å se på den gjeldende vedtektsbestemmelsen som «åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig», jf. bokstav d). Langt mindre kan nemnda se at noen av de øvrige vilkårene for omdanning i loven § 46 første ledd er oppfylt.

Klager har fremmet et subsidiært endringsforslag som innebærer at valgkomiteens medlemmer fra de øvrige brukerorganisasjonene økes fra ett til tre. Stiftelsestilsynet har ikke behandlet det subsidiære endringsforslaget. Nemnda anser dette som en ny søknad som først må behandles av Stiftelsestilsynet.

Ettersom vilkårene for omdanning ikke er oppfylt kan ikke søknaden om endring av vedtektene § 5 niende avsnitt andre setning om valgkomiteens sammensetning godkjennes.

Klagen tas ikke til følge.

8 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

I Stiftelsestilsynets vedtak av 7. november 2019 opprettholdes vedtaket punkt 1. Klageren gis medhold når det gjelder vedtaket punkt 2 slik at dette punktet i Stiftelsestilsynets vedtak oppheves.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Stiftelsestilsynets vedtak er endret delvis til gunst for klager. Etter forvaltningsloven § 36 kan klager kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader bes rettet til Stiftelsesklagenemnda.

Oslo, 7. juli 2020

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk